

איך ידע

לכן אמר הנסי נוتن לו את ברית שalom

| פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמיי
מעל בני ישראל וגוי, לכן אמר הנסי נוتن לו את
ברית שalom, והיתה לו ולזרעו אחיו ברית כהונת
עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל.
יש להבין עניין השכר שנינתן לפניהם על מעשהו,
שחורי מעשהו היה לכארוה ממדת הגבורה שהרג
נשיא בישראל, היה שבחו ذריך להיות ג"כ במדת
הגבורה, מדה בוגר מדה, ואיך מתיחסת לה הברכה

שנתן לו הקב"ה על כך, ברכה שכלה חסד, ברית
שלום וברית כהונת עולם לו ולזרעו אחיו, על
מעשה שהוא ממדת הגבורה.

אכן הב"י בזה, כי אמנים מעשונו של פניהם היב

כלו חסד ולא היה מצד הגבורה, וכלsoon הכתוב
וירא פנחים בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מותך
העדיה ויקח רמת בתיו וגוי, וירא פנחים היינו שריה
את בויום של ישראל, שהחוטא במעשה המנוול

משפיל ומבהה את כל ישראל באופן נורא כזה,
שהרי ישראלי קדושים הם ובקרובם נעשה מעשה של פל

הממית בזיוון נורא על כל ישראל, ומותך של א
היה יכול לשאת את חרטומם של ישראל נחלץ להשבה
את בוגדים המתולל. וכמש"ג ויקם מותך העדה

דייקא, כמו שמספר בتورת אבות, איך תיריש
אתירות לעדה וגדול קדושות ישראל, ואיך תיריש
כשנעשה כזה בזיוון וחילול קדושותם של ישראל.

וחרי שמעשו היה כלו מותך מות החסד והرحمנות
על כל ישראל. ומודיק לשון הכתוב וירא פנחים
בן אלעזר בן אהרן הכהן, שמייחסו הכתוב בג"ד דורות

עד לאהרן הכהן שהיה מות החסד וכל מעשו היה
חסד, אהוב שלום ורודף שלום ואוהב את הבריות,
לכן התורה מדגישה שפניהם וזה בן אלעזר בן אהרן

(הכהן, כמו שאהרן הכהן מפורסם במדת התסבב
מעשו אינם אלא חסד, אך פניהם הוא נכוו של
אהרן הכהן שאף הוא כל מעשו חסד, וגם מעשה
זה כלו חסד, שקס מותך העדה ונחלץ לוגן על

כבודם וקדושתם של ישראל. ואם בפועל היה זה
מעשה של גבורה, אבל הקב"ה שהוא במד"כ (ירמיה
כט) כי אכן ידעת את המתחשבות, ידע שבאמת
כלו חסד, כמו שהקב"ה מעיד עליו ויכפר על בני

ישראל, שאין לך חסד גדול מאשר ייכפר על בני
ישראל.

זה עניין השכר שנינתן לו מדה בוגר מדה, שעל
מעשה חסד מקבלים שכר ממדת החסד, ועל מעשה

| גבורה מקבלים שכר ממדת הגבורה, וכך נטה
מעשה של חסד עם כל ישראל קיבל עבור זה שכר
שכלו חסד, ברכה ושלום, ברית שalom וברית כהונת
עלם לו ולזרעו אחיו עד סוף כל הדורות, שתכחונה
וזיא ג"כ ממדת החסד כדאי' בואה"ק (ח'ג קמה).
וועל זה אמרה התהוו"ק פנחים בן אלעזר בן אהרן
הכהן, והוא נכוו של אהרן הכהן שככל מעשו חסד,
הшиб את חמיי מעיל בני ישראל, שאין לך חסד
గודל מזה, בקנוו את קנאתי בתוכם, שטסר עצמו
עboro כל ישראל להצילים מהבזון הנורא, ולא
יכלתי את בני ישראל בקנאתי. וזה גם מה שכתורה
מדגישה לכן אמר הנסי נוتن לו שכר ממדת החסד כי היה זה
היין ש"כ מגיע לו שכר ממדת החסד כי היה זה
מעשה חסד לכפר על בני ישראל, שלפעמים ذرיך
לנוגג במדת הגבורה לשם חסד אבל בעצם כלו
) חסד, וע"כ שבררו ממדת החסד, מדה בוגר מדה,
כי אילו היה זה מצד הגבורה גם השכר היה ממדת
הגבורה. וזה מ"א שפנחים נתעלה להיות אליו
הגביא לא"ט, שאליהם והוא מוקור התסבב שמלמד תמיד
יכולות על ישראל, ואיתא שאליהם בא לכל ברית מילה
בישראל להליץ טוב עליהם שמקיימים הכרית. שכ"ז
נככל בברכת הנסי נוتن לו את ברית שalom שהוא
חסד תמורת חסד.

ואיתא בתרגום יונתן בן עוזיאל ע"פ הנסי
נתן לו את ברית שalom, ואעבדינה מלאך קיים.
ולו הוא כדאיתא בתורת אבות שענין מלאך הוא
שהחותמויות והגשמיות שלו נהפכו לדוחנויות, שווה
דרגת מלאך שכלי רוחני. ולזאת זכה פנחים במס"ג
שנעשה למלאך אליו הنبي ואמר לטוב, שככל עניינו
חותמויות נהי רוחניות והגוף הותמי נהפך למלאך
(ושכל כלו רוחניות. שיש תיליה להיפך שמות רוחניות
ועושא גשמיות, ובחי' מלאך היא שמות גשמיות עושא
רוחניות, וזה תכילת דרגת השalom, לכן אמר הנסי
נוتن לו את ברית שalom.

(3) אוצרם שלמה

| משפטת החנכי ותורה, במאורא:
| לא טוב היה תורת הארץ בלבד (ברשותה נ'
| למדוהו אותנו לבקר את חי המשותה על
| חי הבדידות, כי מלבד השמות, התועלת
| שיש בהי משפטה, – ואלא – אין – משפטת
| בית־חינוך לאחתת הוות. ב' – האדם
| אווב בטבע את אביו ואמו, אשתו ובנו
| ושאר קרוביו, ומתהנך עי אהבה זו

לأهلם (ולטומים גם לחלק את פרוטת
לأهلם) גם את ידינו ומכיריו ואת כל
האדם. וכשהיו ב' במדבר "בבית אחד"
מוח ענני הכבד ואוכללים משל嘲 א' לחם
שמעים ושותים מים מבאר א', – ה' כולם
כמו טפשאה א', ורק הדגימות הופיעו בין
שבט לשבט. ולפיכך כשהמננו ב' במדבר
סיני, אין שם זכר למשפטות, רק לשבותים.
אל בערבות מואב, כשמננו אותם ע'ם
לחلك להם תיקף הארץ, וכבר יצאו
מן ומדבר, אין עגנים. אין באר משותפת
לכל העם. ועוד מעט יוסט המן, וב' י
יתפזרו בכל קצו הארץ מדן ועד באר
שבע. רמו ה' לתוכם, שלא רק כל שבט
ושבט יקבל חלק בתבל א', אלא שיגורו
שם משפטיות משותפות לקיטם את הקשר
המשפטתי. במובן הרוחב, גם כשיתפזרו
באאר. ומכאן החלקת הארץ לשבטים
ונתוך כל שבט ושבט קיבל כל משפטה
ומפטחה את חלקה במקום א' (עי' רמב"ן
כיו נ"ה) ויברו יהדי ויזכרו את מוצאים.
חווי' בשלום ואהבה יהדי. ועי' ברמב"ן
לעפנן ב', נ"ז בסוף. ובסוף שופטים
נאמר: "איש לשבתו ואיש למשפטתו".

כה. יא. פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמת
על בני ישראל.

שמעתי בשם הגראי בזה דבר נחמד, דהנה בתיבת "מחצית
השקל" אותן האמצעיות מהחצי היה צ", והוא ר' ר' צדקה,
ואותיות חי סמכים לה, אותן ר' לפני הצ', ואות ר' לאחר הצ',
ואותיות מיט רחוקים מאי הצ', מ' בתקילת התיבה ות' בסוף
התיבה. לומר לך לעלי־ידי צדקה קרוב לחיים ורחוק
ממוות, וכמאמיר הכתוב יצדקה תציל ממות".

לפנ' פנחס הצדיק, שהכenis את עצמו בסכינה לנוקם קנאת
ה' צבאות, וכמו שאמרו בסנהדרין (מד, א, פב, ב) "ויפל, מלמד
עשה פלילות עם קונו", כביכול, כדי שלא יאבד חי'ו כלל
ישראל. וכן סיכון נפשו משבט שמעון, ואם היה הנפק זמרי
והרגו מי היה תובע דמן, שהרי פטור הוא כمبرואר בגמרה (שם
פב, א). אם כן אין לך צדקה גדולה מזו, ובזה "השיב את חמת",
כלומר אותן "מחצית" השיב. כי בתיבת "חמת" הוא להיפך
מבתיות "מחצית", שאותיות מיט קרובות זו לזו, ואותיות חי'
רחוקות, ואלמלא הוא שהשיב את חמת, לא הייתה תקומה
 לישראל, אך השיב את חמת למחצית, והפך ממות לחיים.
(מי שלמה, וראש תרמיה")

(4) ג' נאום וצ'ר

ובני קrho לא מתו (כו, יא).

| פירושי "הם היו בעזה חלה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה
בלבם לפיכך נתבצר להם מקום גביהם וגיהנם ישבו שם".

ונראה בכארור עניין זה כי הנה בני קrho בהיותם בעצה עבירה זו, היה
לهم לאחר מכאן, כשללה בלבד הרהור תשובה, לזכות את הרבים
ולהשפי עלייהם שלא חזיקו במחלוקתם על משה, והם לא עשו כן
ונמנעו מדבר על לב חביריהם. באומרים אנו את נפשנו הצלנו, ודי לנו
במה שפוזרים אנו מדריכיהם הרעים, ומדוד להם הקב"ה כ滿רתם שנחכץ
לهم מקום גביהם בגיהנם לישב שם. כי אף הם ייחדו לעצם מקום בחרן
אתיהם הרשעים. ולא שמו על לבם לשאת באחריות מעשיהם של כל
עוזם. נעל בן לא דנו להכנס לן עון המיועד לכל ישראל, כי לא
(הרגישו עצם שותפים לגודל אחיהם.

ריש לנו להזכיר מכאן להיות עומדים בפרק עם ישראל, ובכל עת
שנראה איו פרצה או מרידה חי' כהשיית ובתרתו לא נחכר בלבבנו
לאמר שלום יהיה לנו, אלא נחשע עצמנו כערבים לכל אחינו בית ישראל,
ואז נזכה לקבל שכר נגends בולם, כי מי שאינו דואג לנפשות אחינו לא יזכה
להשתתק עם הכלל במתן שכור. אלא מנגד עמידתו לראות בעונש
הרשעים, לאשר לא נשתרל למונעם מעשיהם הרעים.

אלל שלא חולה על דעתך שאין ממש בהרהור תשובה בלבד, כי הנה
בני קrho שהרהור תשובה בלבד צו ורצה מהם שמואל הרומי שקהל
פנגד משה ואחרן שנאמר משה ואחרן בכינוי ושמואל בקוראי שמון, ולא
לירק זיכו לבבם. וכן נמצא בספר ההליט שירותיהם וזרווחיהם לכבוד
שםם, והרוי שנתקבלה תשוכתם לפני היח"ש לרוץון. כי על כן יקרה
וחשוכה לפני כל מחשבה טרה וכל הרהור טוב. וחוכין בוה לשכר רב
לנצח נצחים.

(5) ח' נאום וצ'ר

ב', ג' והוא לא היה בטרת קrho כי בחטא מת.
יתכן דהוי דרשוני, והוא ידועות שהרוגי בית
דין נכסיהם לירושם. והרוגי מלכות נכסיהם
מלך (סנהדרין מה, ב). ומה שפה מה' כמי
שאמר (דברים לג, ה) "זיהוי בישועון מלך". ואך
שלא נטלו שבט לוי חלק בארץ, יתכן דתיה
נותן לישראל בעין יפה משלו. ולכון אם מטה
בחטאו מן המפעלים או בשכיל מקושש עזים
בזום השבת – נכסיו לירושם. אבל עדת
קרת שהריעמו על משה לדסרו מכם שלתו.
הו כי הרוגי מלכות. ולכון אמרו "לא היה בעדת
קrho".

ומבוואר בסוגיא שם שלל זה ענה להן ריב"ז
שהרי מצינו שכן בנים יורש במקומם בנים —
ואף שהבנים יותר קרובים מבן הבן, ועל
כרחן שאין הדעת מחייב קורחה עצם אלא
מחמת שהמת יורש בקדר ומוריש לבנו, והרי
6) מוכחה מכאן העיקר הגדול של השארת
הנפש. ואמנם הצדוקי טוען כנגד ריב"ז שאין
ראיה מבן הבן, לאפשר דהא דברי בנים הו
כבניינו כבני ממש, עד שהוכיחה לו
ריב"ז שאין הק"ז שלו כלום — דמה לכת
||) וכן שכן יפה כחה במקום אחין האמר בכתו
שההורע כחה במקום אחין, ומהו מוכרות
דעתם משמורש היא יודשת. ונינה שפיר
לפ"ז מה שקבעו אותו היום ליר"ט, דלא
נזהום בסחים איזה הלכה, אלא דחו כל
9) שיטחם במה שקבעו בהשראת הנפש,
ודו"ק.

ppr's note (6)

כיז, ד'. כי אין לו בן.

פירושו: הא אם היה לו בן לא היו
תובעות כלום מוגיד שחייבות היו עכ"ל.
ועיין בספר שמדובר יותר מזה, והיינו
שדרשו שם היה לו בת בן לא היינו
תובעות, ועיי"ש. והיינו כדעת חז"ל במסכת
בבבא בתרא [דף קט"ז ע"ב]: אר"ה א"ר כל
האומר חירש בת עם בנה כור' אין שומעין
לו שאינו אלא מעשה צדוקין דתניא וכו',
وعי"ש בסוף הסוגיא שנצחו את הצדוקים
בשאלת זו ואיתו היוםعشארו יום טוב וכו',
ועי"ש. ויש לעיין מה ראו לעשות יום זה
יום טוב, וכי בכלל פעם שנצחו את הצדוקים
באיזה הלכה עשו בשbill זה יום טוב ?

והנראת בזה. דהנה המעיין בשקלא
וטרייא שבין הצדוקים ובין רבי יוחנן בן זכאי
בסוגיא בבב' שם יראה שאף שלכאורה
נראת שוחלקו בהלכות ירושה, אבל באמת
הם נחלקו באחד מעיקרי הדת, דהנה עיקר
טענתם של הצדוקים הייתה: ומה בת בנו
הבאה מכח בנו תירשנו, בתו הבאה מכחו לא
тирשנו, והיינו דבאמת נחלקו כאן הצדוקים
לפי דעתם המוטעת שכפרו בהשארת הנפש,
ואיב' לא שייך לדידיו דין משמש, ונמצא
שלפי שיטחם הכווצת הוכרחו לומר הא
היורשין יורשי המת הוא לאו משום דימת
ג' ירוש בקביר ומורייש להם — אלא מטעם
קורבת עצם, ונמצא דברת הבן יורשת רק
מפני שהיא קרובתו של הזקן, ולפיכך באו
משמעות קל וחומר: דאין יתכן שכח הבן, שככל
קורבתה אינו אלא מטעם שהיא בת בנו,
3 תהיה קודמת להבח עצמה שהיא מכחו.

הקשר בין קרבן תמיד לבקשת המלוכה

"צו את בני ישראל ואמרת עליהם, את קרבני לחמי
לאיש ריח נחוח תشمרו להקריב לי במועדיו" (פרק כ"כ
פרק ג'). עיין ברש"ז של שחיבר ענין זה לבקשת המלוכה,
מה אמרו למעלה, יפקוד ה' אמר ליה הקב"ה עד שאתה
מצווני על בני צוה את בני עלי, משל לבת מלך שהיתה
נפטרת מן העולם והיתה מפקדת לבעלת על בניה" עי"ש
בדברי רש"י. והדקוק בולט שלכאורה מכל מצות התורה
מדווע נבחר דוקא קרבן חמץ כתשובה לבקשת המלוכה,
ובודאי שיש קשר בין קרבן תמיד לבקשת המלוכה.

וכבר הבנו לhookשוח מדוּע הקפידה תורתנו הקדושה
שכל עבודה המקדש מתחילה על קרבן תמיד
ונגמר עם קרבן תמיד. שמצאנו שאסור להקדים קרבן
לקרבן תמיד וכן נצטווינו להשלים עליה כל הקרבנות. ויש
להבין מה היא החשיבות של קרבן זו יותר מאשר
הקרבנות.

והסביר יראה בפשטתו שחילוק גדול יש בין מיני שרויות
לملוכה חזין מזה שמצאנו שלמלך עומד על גבי
כולם ואין עליו מורה אלא מפני הקב"ה, יש עוד יתרון
למלך ששאר מנהיגים יש להם אחידות פרטית וממלוא
וזמןיהם מוגבלים, מה שאין כן המלך הוא הרועה של העם
וכמו שביקש משה בעצמו, ואין לו זמן לא ערבות ולא בוקר
שהוא פטור מ אחידות זו, והיא פרעמת בו כמו ליבון, בכל
עת ובכל שעיה. ובדקדוק גדול בקש משה מהקב"ה שלא
תהא עדת ה' צאן אשר אין להם רועה, שכמו צאן אי
אפשר להם בלי רועה תמידי כן הם ישראל. ועל זאת
הסבירו הקב"ה שכמו שאתה מבקש ממי משגיח תמידי
שלא יהו צרכי העם פניוים אפילו לרוגע אחד בלי מנהיג,
כמו כן בקש בני עלי וצום שעבודתם בשכilli גם כן תחא
באופן תמידי, וזה מסומל בקרבן תמיד שנוהג פעמים בכל
יום ויום בלי הפסיק ויוצא מן הכלל. ובאמת שכל עבודה
האדם צריכה להיות באotta בחינה בגדר קרבן תמיד. אשר
על כן צייתה תורתנו הקדושה שעבודת המקדש תהא על
ידי מערכת התמיד ובאה תחיל ובה חסימ ועל ידי זה כל
אדם שמביא קרבן להקב"ה יבנה את עבדתו על יסוד
התמידות של הקרבן תמיד, וכבר הבנו לבאר שאל,
מן זה תיקנו חז"ל يوم צום מיוחד על ביטול התמיד,
הgam שעל ידי חורבן הבית בעוננוינו הרבים בטלו כל

(4)